

REFLECȚII ȘI ATITUDINI ÎN PROMOVAREA FOLCLORULUI PRIN DISCIPLINA CANTO POPULAR

Oxana MARDARI,
profesoară de canto/vioară,
Școala de Arte „V. Poleakov”,
mun. Chișinău

Rezumat: Școala este sistemul ce ne învață să învățăm și să ne autodescoperim personalitatea, iar obiectul de specialitate canto popular, pe care îl predau, vizează o dezvoltare a elevilor ca să devină ființe creative, inteligente, înțelepte, sensibile, flexibile, sociabile, credincioase, patriotice, profesioniste și pozitive.

Cuvinte-cheie: folclor, canto popular, creație, creativitate, învățare, valori naționale, autenticitate, educație.

REFLECTIONS AND ATTITUDES IN PROMOTING FOLKLORE THROUGH THE DISCIPLINE OF POPULAR SINGING

Summary: The school is the system that teaches us to learn and to self-discover our personality, and the popular singing specialty subject, which I teach, aims to develop the students to become creative, intelligent, wise, sensitive, flexible, sociable, faithful, patriotic beings, professional and positive.

Keywords: folklore, folk song, creation, creativity, learning, national values, authenticity, education.

Introducere. Folclorul este unul dintre acele componente ale culturii, prin a cărui valorificare, relațiile dintre membrii unei comunități devin mai profunde și pline de sens. Folclorul reprezintă un simbol al atașamentului ferm, el contribuie la realizarea cu succes a unor scopuri împărtășite, face să devină reală și eficientă comunicarea. Folclorul este determinat prin acea comunicare verbal/orală - transmiterea mesajului artistic prin graiul viu, prin vorbire și cuvântul cântat. „Cuvântul” care este Dumnezeu, căci la începuturi, ne spune Cartea Sfântă, a fost „Cuvântul”, iar el transmite vibrație și cel care este receptor poate sesiza amplitudinea și puterea pătrunderii în adâncul sufletului, modul de sensibilizare sau canalele de pătrundere.

Pentru a efectua o educație centrată pe copil, în activitatea mea profesională pun accentul pe standarde de calitate: individualizarea, mediul de învățare, participarea familiei la procesul de instruire, strategii de învățare, proiectare și evaluare, incluziune socială, dezvoltare profesională. Consider important și pun accent pe promovarea unei culturi centrate pe învățare cu deschiderea flexibilității de adaptare către comunitate, sti-

mularea comunicării, afecțiunii, gândirii reflexive, colaborării, experimentării tehnologiilor, îmbunătățirea bunelor practici și metode de modernizare și reconfigurare a procesului educațional a disciplinelor curriculare. Este foarte important să conștientizăm utilizarea procesului de învățare pentru a crea arta, cât și pentru învățarea prin arte, ce necesită un antrenament dinamic în creștere, o consecutivitate de la simplu spre complex, utilizând inteligențe multiple. Acest proces se axează pe modul de exprimare și trăiri emoționale profunde, care provoacă niveluri adânci de concentrare, gândire, percepere și implicare a elementelor esențiale atât în educație, cât și în viață. Școala rămâne a fi sistemul ce ne învață să învățăm și să ne autodescoperim personalitatea, iar obiectul de specialitate canto popular, pe care îl predau, vizează o dezvoltare a elevilor ca să devină nu doar ființe umane, dar și creative, care gândesc autonom și acționează responsabil. Această integrare a cunoștințelor de specialitate cu alte activități inter- și transdisciplinare pun în valoare procesul de gândire și cunoștințe ce vizează holistic producerea unui progres cognitiv.

Suntem preocupați de noile repere metodologice inter- și transdisciplinare de reconfigurare a procesului educațional; la fel și avansarea tehnologiilor și adaptarea pentru utilizare; inteligența emoțională; exprimarea prin autenticitate și naturalețe; excesul de artă și aprecierea adevăratelor valori. Cântecele populare ca orisicare act de creație ar însemna acea implicare de a comunica mesajul artistic pătrunzând în esență și transmiterea lui prin participare totală a individului, articulând puterea minții creative cu interacțiunea altor factori umani prin implicarea profundă a tuturor capacităților personalității.

Actualmente, toate în lume se desfășoară prea accelerat și se schimbă de la o zi la alta, de aceea este necesară autoinstruirea continuă, folosind și valorificând inteligențele multiple. Influența puternică a muzicii și a cântecului este văzută mai holistic, când elevii pot descoperi simbioza cântecului popular cu alte aspecte, de exemplu: geografic, istoric, matematic, literar, teatral, dans, tehnologii ș.a. Toate pornesc de la premisa că învățarea în școală ar trebui să devină tot mai utilă pentru a face față provocărilor din lumea reală și problemelor complexe, iar individul ar fi cazul să devină nu doar un artist, ci o ființă umană informată și creativă care va acționa foarte responsabil. Studiile interdisciplinare ne oferă capacitatea de a integra și sincroniza moduri de gândire și cunoștințe din mai multe discipline pentru a purcede la un progres cognitiv. Opera de artă ține de o corelaționare a mai multor domenii analitice ce prin creativitate pot atinge niveluri înalte de competențe exprimate prin profunzimea mesajului artistic și exprimarea creativă, privind abilitățile individului, imaginația artistică, expresivitatea limbajului, formă, gen, curentul artistic etc. Prin cântecul folcloric inestimabil, autentic și memorabil, experimentăm importanța tradițiilor printr-un proces continuu de creație de o mare sensibilitate și trăiri profunde ce ne pune într-o strânsă legătură a omului cu natura, sau omul și matematica, literatura, tehnologia ș. a.

Cântecul și, îndeosebi toată arta legată de muzică, se spune că este un mod de comunicare ce leagă toate activitățile culturale. Noi nu trăim izolați, dar în societate, în

comunitate, care are valoarea unui ansamblu de legături *spirituale* (limbajul, tradițiile, folclorul etc.). Comunitatea ne încurajează, ne stimulează, ne protejează și „a fost gândită de către oameni ca noi și pentru oameni ca noi ca să putem înțelege rațiunile organizării ei și să le putem utiliza în folosul nostru” [8].

Sentimentul identității sau de apartenență la comunitate îl putem dezvolta doar prin comunicare la diverse niveluri posibile. Societatea, cultura, educația, învățarea, viața – toate țin de problema comunicării, a comuniunii. Prin cântec și folclor putem sesiza acea verigă ce prin comunicarea artistică unește mai multe generații. De exemplu, cântecul „Cucule, haiducule”, „M-aș duce luna la târgu”, colindul „Sus pe două rămurele”, „Aleargă, Gheorghită, aleargă”, sunt creații ce mi-au făcut un nume și peste Prut. Unele creații populare, conștientizăm, că unesc mai multe generații, de ex: străbunica, bunica Anastasia Mardari din r. Briceni, s. Grimăncăuți, tatăl meu, Valentin Mardari, s. Colicăuți. Unitatea, comuniunea, valorile și emoțiile pozitive, care ne cimentează comunitățile cooperante, sunt izvorâte din semnificațiile frumuseții: arta, muzica, arhitectura, tehnologiile etc. Toate capacitățile noastre de a comunica prin intermediul limbajului, a simbolurilor, a tradițiilor afirmă o identitate și exprimă apartenența la o comunitate. Tradițiile scot în evidență umanitatea comună pe care o împărtășim [9]. Cântecul popular are o filosofie aparte și o profundă înțelepciune care poate fi redată cu foarte puține cuvinte, spre ex: „tare mi-i drag a cânta, când are cine-asculta...”.

Noi avem o relație impresionantă, rațională, dar și afectivă, cu valorile promovate prin limbă. Există o absolută unitate între limbaj și cultură, de aceea limba națională are funcție puternic educativă. Ea e deschisă spre activitățile cotidiene ale noastre și reprezintă o modalitate unică de formare a personalității umane din punctul de vedere al culturii naționale/universale. Prin comunicare se asigură „o intrare în cultura proprie”, în spațiul comunității noastre de cultură, pentru că provocările de genul „comunitate europeană” sau „cetățean al lumii” pot fi înșelătoare [3].

Comunicarea eficientă, creativă este o competență strategică. Cultură locală (limbajul, arta, muzica etc.) este strâns legată de problema identitară. Analizate împreună, acestea ajută la eliminarea multor confuzii și stabilesc o relație clară între dimensiunile globalității (a comunităților largi, virtuale) și cele locale (tradiționale, mici). Prin cântec și folclor putem îmbunătăți nu doar competența de comunicare, ci și capacitatea de învățare a copiilor pe baza intensificării fenomenelor emoționale și sociale ale comunităților mici, în care atașamentul sigur este alimentat, încurajat de către membrii comunității de cultură. În comunitățile naționale (spre deosebire de cele globale) relațiile sunt mai strânse, de cooperare autentică și oferă, în felul acesta, perspective sociale și interacționale majore. În modernitate, valorile naționale, ale comunităților noastre mici, au nevoie de o promovare mai intensă, altfel ne vom pomeni într-o situație de dezechilibru grav.

Comunitățile mici se fundamentează pe cooperare, coeziune, interese culturale și economice comune, responsabilități împărțite, implicare emoțională, motivantă. Diferența o fac, de asemenea, afecțiunea, timpul și scopurile comune [2].

În activitatea noastră, punem accent pe exteriorizarea emoțiilor atât prin comunicarea verbală, cât și cea nonverbală, pe afecțiune, trăire, empatie, cooperare, creativitate și abilități. Astfel ne-a reușit să obținem succese frumoase la numeroase activități extra-curriculare: concursul „Tamara Ciobanu”, diverse proiecte educaționale, de ex: „Mărțișor-2023”; „La șezătoare”; „Anii mei”, „Obiceiuri calendaristice”, „Colindăm în ajun de Crăciun”; „A nins la poale de munte”; „Ne cheamă muza”, „Dragobetele sărută fețele”; numeroase festivaluri: „Te salut, Chișinău!”, „Orașul meșterilor populari”, „Icoana din sufletul copilului”, „Dor țesut în păretare”, „Prea curată-i fața pâinii” ș. a. Activitățile de voluntariat împreună cu colegii: „Tabăra de vară”, concertul „75 de ani ai Școlii de Arte „V. Poleacov”, concerte de binefacere.

Jonatham Barnes leagă strâns educația muzicală de situații cross-curriculare din viața reală. Cântecul parcurge trei etape esențiale în procesul de învățare: receptarea, momentul de creație/exersare și interpretarea. Cercetătorul Widorsk Dagmar afirmă că învățarea de succes la lecțiile de artă se realizează atunci când elevul este implicat emoțional și începe să gândească. Funcția integratoare a artelor prin participarea totală a individului deține acel aspect fundamental al ființei umane, „o comunicare prin descoperire”, un mijloc de a exprima lucruri imposibile de descris în cuvinte, conclucrarea mai multor paradigme explicative, ca o sinteză de stări ce face omul să cunoască, să acționeze și să pună în valoare tot universul. Învățarea cântecului popular ca element important din folclor, integrează acea punte de legătură între prezent, trecut și viitor, transformând cunoașterea trecutului pentru viitor prin acea experiență a descoperirii interiorului personalității cu impactul dinamic pe inteligență multiplă. Studiarea și Cunoașterea prin artă sunt aplaudabile, deoarece sensibilizează interiorul individului, dând prioritate obținerii rezultatului mai bun. Descoperirea, dar și cunoașterea, reprezintă etapele succesive ale înțelegerii interiorului uman (care pune întrebări, caută explicații, relaționează, se identifică, se modelează, se edifică, manifestă cuprinderea senzorial-afectivă și meditația sufletească/reflexiunea). Cunoașterea cât și descoperirea construiesc o corelație dintre intelect în raport cu scara propriilor valori. Învățarea artelor este participativă-activă și solicită elevilor să interacționeze cu conținutul și materialele, folosind atât corpul, cât și mintea.

Domeniul de cercetare științifică-practică: Reflecții și atitudini în promovarea folclorului prin disciplina canto popular.

În ultimii ani folclorul este pe cale de dispariție din cauza unor curente nou-apărute ce exprimă o interferență de stiluri, poluând folclorul autentic. Disciplina canto popular ajută generației tinere să diferențieze și să prețuiască adevăratele valori ale neamului. În favoarea acestora am elaborat mai multe proiecte educaționale, însă de o rezonanță majoră este proiectul meu original și autentic, ansamblul „Cununița”, un proiect educațional axat pe învățarea experiențială experimental, aici elevul se implică activ, interactiv, colaborativ. Elevul pune întrebări, investighează, experimentează, devine curios, rezolvă probleme, își dezvoltă creativitatea și inteligența multiperspectivă. Învățarea și educația prin experiență oferă mult curaj, informații, instrumente care ajută elevilor să

înțeleagă concepte și procese cognitive, permițând interacțiunea între elevi, profesor, colectiv și public. În acest grup folcloric „Cununița” elevii își capătă o experiență legată de emoții, sentimente, observații constructive, gândire de multiperspectivă prin autocritică, inteligență multiplă și creativitate, actualizarea și ideea rezolvării problemelor prin crearea oportunităților de dezbateri, luarea deciziilor în contextul specific. Utilizând metoda învățării prin experiență ce implică emoții și sentimente, mă face să transform actul educațional în unul interactiv, motivant și provocator cu prioritate pe interrelaționarea teoriei cu practica, care aduce un feedback imediat. Îmbinând metoda experiențială cu metoda clasică (care se bazează strict pe teorie), am început să observ că învățarea experiențială a devenit un mod eficient în practica mea pedagogică, dând prioritate dezvoltării ansamblului „Cununița”, unde o mare importanță are valorificarea inteligențelor multiple în învățarea prin proiectele tematice și în special tematica calendaristică. Acești copii minunați care studiază canto, vioara, pianul la Școala de Arte „Valeriu Poleakov” au o misiune foarte importantă și responsabilă, de a transmite și impresiona ascultătorul prin acea emoție vie, prin repertoriu, prin abilitățile interpretative pe care le mai numim măiestrie, prestație scenică cu ținută artistică și costum popular. Cel mai important este faptul că aducând bucurii tuturor, inclusiv părinților, copiii trăiesc dublu emoția fericirii și mulțumirii de sine, ceea ce îi motivează în mod automat să-și dorească, să acționeze și să progreseze, având scopul de bază de a urma îndemnul profesorului; de a colecționa tot ceea ce este autentic și ne reprezintă identitatea ca popor și, în special, cântecul cules din generație în generație. Actul artistic și reflexiunea artistică aduc o contribuție dinamică la învățare. Procesul de educație în arte se bazează pe sensibilizarea și trăirea mesajului artistic, atunci profesorul va ghida sfera comportamentală și cea senzitivă în așa mod ca să contribuie la procesul de cunoaștere, cercetare, descoperire, valorizare etc. Putem menționa despre cinci activități principale ale ființei umane: fizică, vitală, mentală, psihică și spirituală - recunoscute ca fiind fundamentale holistice. Învățarea prin artă va opera cu diferite sfere ale personalității elevului (emoțională, comportamentală, senzitivă, cognitivă, valorică) pentru a produce cunoașterea prin diferite modalități de corelare, integrare, conjuncție ale acestora [7].

Ipoteza cercetării: Considerăm că elevii vor îndrăgi și vor avea o atitudine specială de a îngriji folclorul doar atunci când vor studia și vor ști să diferențeze adevăratele valori de kitsch-uri. Insist pe dezvoltarea și pronunțarea eului personal, manifestând cultură artistică ca parte componentă a culturii spirituale; conștientizarea identității naționale ca premisă a dialogului intercultural și a integrării europene, iar varietatea metodelor de pedagogie artistică și programelor analitice se datorează necesității de orientare valorică a personalității prin mijloacele artelor și dorința de a găsi o modalitate originală pentru a dezvolta și a introduce în lumea artelor acea persoană care poate fi consumator, creator sau promotor.

Scopul cercetării: Cercetarea pedagogică derulată la nivel teoretic și validată la nivel de experiment pedagogic vine în întâmpinarea unor probleme actuale în procesul

educațional și necesității de reconfigurare a procesului actual de învățare, având ca scop creșterea eficienței și relevanței învățării. Este destul de simțitor faptul că lipsesc resursele materiale foarte necesare pentru prestația unui ansamblu folcloric, lipsa unei fonoteci audio/video, lipsa materialului didactic pe categorii de vârstă, lipsa susținerii și cooperării colegiale, dar necătând la toate am găsit un refugiu în sensibilizarea părinților care conștientizează, apreciază și le place cântecul popular acționând și contribuind la pregătirea costumului popular, înregistrărilor audio/video, fotosesii care-i motivează pe copii, toate luate la un loc dau rod creației folclorice, făcând să rezoneze cântecul popular și în mass-media și prin proiecte educative, centrate pe activități integrate de formare-dezvoltare a competențelor-cheie, realizabile în contexte inter- și transdisciplinare necesare pentru o mai bună pregătire a copiilor, pentru rezolvarea unor probleme cu care se pot confrunta în viața reală.

Obiective și metode de cercetare:

- Propagarea culturii vocale tradiționale; cunoașterea, valorificarea și promovarea potențialului artistic și creativ.
- Cercetarea și valorificarea fondului folcloric autohton din biblioteci ș.a. , educarea copiilor și a tinerilor în spiritul respectului, prețuirii patrimoniului cultural național.
- Perfecționarea măiestriei interpretative; promovarea și valorificarea portului popular moldovenesc.
- Cunoașterea, valorificarea și promovarea potențialului artistic și creativ al interpreților autohtoni.

Metode de cercetare și cointeresare: Cointeresarea elevilor prin exemple pe înțelesul și placul lor, care pot fi audiate la concerte, în internet, la fonotecă sau chiar în interpretarea profesorului. Să-și adapteze repertoriul propriu prin lucrările uitate care necesită o altă șlefuire. Să găsească aceste lucrări în expediții folclorice, intervievând bătrânii din diverse zone și regiuni geografice, să prețuiască și să pună în valoare informatorul, la fel să conștientizeze importanța descoperirii sale prin cercetare.

Strategii didactice:

Forme de inițiere muzicală: dialogul, explicația, analiza tehnicilor vocale, demonstrația, comparația, autoaprecierea, marcarea ritmică, învățarea textului, gesticulări, mimică a feței, dezvoltarea motoricii, cântat cu acompaniament/negativ, învățare prin imitație și repetiție.

Metode:

- general/didactice clasice: încălzirea vocii, monitorizarea respirației și dicției, solfegierea partiturilor muzicale, exemplificări, grafice, demonstrații live, învățarea prin imitarea auditivă, feedback în timp real, marcarea ritmică, învățarea versurilor și refrenului separat, învățarea gesturilor, cântat cu acompaniament sau suport de negativ, dezvoltarea legăturii personale cu cântecul.

- general/didactice moderne și specifice: vibrato, glisandouri, portamento, cromatism, ornamente, cântarea cu suflet, interpretarea cu timbru specific, varietatea dinamicii, ritmicitatea, improvizarea, interpretarea stilizată, folosirea instrumentelor tradiționale, folosirea silabelor de umplură, înălțarea și coborârea tonalității, folosirea expresiei faciale și a gesturilor, înfloriri ritmice, variante regionale, explorarea stilului propriu, lucrul cu microfonul, autoaprecierea, înregistrările audio/video, analiză vocală asistată de computer, lecții online.

Implementarea în practica educațională: Elevii întâmpină greutăți în selectarea repertoriului; deslușirea stilurilor conform zonelor geografice; diferențierea genurilor și formelor ritmice. În ultimii ani, tind să le formeze elevilor trainice deprinderi și cunoștințe în domeniu implicându-i în numeroase activități de promovare a folclorului autentic unde pot obține merite frumoase.

Începutul oricărui lucru este foarte important, de aceea încep fiecare an de învățământ cu anumite proiecte deja schițate. Apoi, pe parcursul anului de învățământ, muncesc cot la cot cu elevii ca să reușesc să realizez obiectivele ce mi le propun. Consider ca competența profesională, lucrul sistematic și abordarea integrată a modelelor de pedagogie artistică îmi ajută să obțin anumite succese. Cu cât mai mult avansează experiența artistică a personalității, cu atât mai stabile sunt conexiunile dintre sferile personalității în actul artistico-didactic.

Impactul coordonării psihopedagogice pentru pregătirea elevilor pentru diverse manifestări culturale (concursuri, festivaluri și diverse proiecte educaționale).

Cointeresarea elevilor prin studiu sistematic cu progresare de la simplu la mai complex: a) dezvoltarea obiectivelor: cognitiv, psihomotor și afectiv; b) sensibilizarea creativă a elevilor; c) convingerea elevului în profesionalismul și forțele proprii, care se obțin prin ocupații/exersare sistematică ce dezvoltă abilitățile; d) selectarea și studierea repertoriului adecvat cerințelor diverselor tipuri de activități culturale ținând cont de: nivelul de pregătire la moment ale elevului; capacitățile vocale; ținuta scenică (costum popular) și ținuta artistică, care exprimă stilul propriu. Orientarea tuturor proiectelor educaționale către faptul de ai sensibiliza și motiva ca să le aprind dorința arzătoare de a cânta muzică populară.

Dezvoltarea abilităților de interpretare:

Prin studiul zilnic, axat pe practica interpretativă, atât în studierea creațiilor alese și solfegierea acestora cu dirijare, cât și studiind vocalize sau diverse tehnici de bază în simbioză, axate pe următoarele **unități de competențe:**

- I. Tehnica vocală
 - Respirația corectă și controlul respirației
 - Dezvoltarea rezonanței și proiecției vocii
 - Stăpânirea registrelor vocale (voce de piept, voce de cap etc.)
 - Îmbinarea intonației și a preciziei notei

II. Repertoriul vocal

- Selectarea și interpretarea adecvată a pieselor muzicale
- Stiluri muzicale diferite (clasică și folclor)

III. Audiție muzicală

- Dezvoltarea abilităților de ascultare critică pentru a evalua și îmbunătăți propria interpretare
- Recunoașterea și corectarea problemelor tehnice în timpul cântatului

IV. Interpretarea artistică, creativă

- Comunicarea emoțiilor și poveștii prin muzică
- Lucrul la expresivitate phrasing-ul adecvat în canto
- Capacitatea de a genera idei originale și inovatoare pentru prestație.
- Abilitatea de a aduce un aport personal și creativ la proiectul artistic
- Tehnici de comunicare scenică și contact vizual cu publicul
- Abilitatea de a se prezenta în fața publicului sau a camerei cu încredere și expresivitate
- Capacitatea de a păstra concentrarea și controlul emoțional în timpul prestației.
- Gestionarea timpului și resurselor

V. Înregistrarea și monitorizarea

- Tehnici de înregistrare vocală și audiere a propriei interpretări
- Evaluarea înregistrărilor pentru a identifica punctele forte și aspectele care necesită îmbunătățire

VI. Sănătate vocală

- Îngrijirea vocii pentru a preveni daunele vocale
- Tehnici de încălzire și odihnă a vocii

În scopul de a acumula deprinderi etico-estetice ce exprimă ținuta profesională, mișcarea și prezența scenică. Aceasta se efectuează prin participări, vizionări, evoluări cu și sub supravegherea pedagogului la diverse manifestări culturale, concerte, spectacole.

Reflecția bazelor tehnicii vocale îmbinate cu rafinamentul și sensibilitatea de interpretare, cu dezvoltarea gustului estetic adecvat, cunoștințe necesare pentru importanța aprecierii autenticului și aprecierii valorilor tezaurului folcloric. Reușind îmbinarea acestor factori, elevii sunt distinși după merit cu diplome ce ne confirmă performanțele.

Viața nu are formulă fixă de rezolvare a situațiilor, de aceea fiecare persoană trebuie să aibă un spirit liber, acționând din propriul imbold, flexibil și creator. Din perspectiva educațională tind să pregătesc elevi capabili de a înfrunța provocările viitorului. În anii activității pedagogice am promovat arta de a forma și dezvolta voința, atenția, afectivitatea și la fel am pus accent pe aplicarea legităților psihologice, etico-estetice ale formării personalității. Unii elevi reușind să îmbine toate cerințele se manifestă de multe ori drept lideri în domeniu. În cadrul activităților desfășurate cu elevii întotdeauna m-am străduit să formez un grup de elevi prietenoși, predispuși spre o comunicare eficientă și

activitate de succes. O latură deosebită în avansarea profesională a devenit studierea capacității empatice prin intermediul diverselor metode activ-participative - un liant imperios în educația eficientă.

Un factor impunător în formarea unui interpret de muzica populară îl are inteligența emoțională. Bine spunea, în acest sens despre inteligența emoțională Robert K. Cooper: „Inteligența emoțională este capacitatea de a simți, de a înțelege și de a aplica efectiv puterea și acuitatea emoțiilor ca o sursă de energie umană, informație, conectare și influență”. În actul artistic participă implicarea tuturor calităților personalității: emoțională prin recepția mesajului sonor-artistic; comportamentale prin deprinderi de a audia și a analiza; senzitive prin capacitatea de a observa, percepe și analiza elementele limbajului artistic; cognitive prin capacitatea de a gândi, crea sau memora imaginea artistică; calități valorice prin familiarizarea și cunoașterea repertoriului muzical/ operelor de artă.

Cercetările psiho-pedagogice din ultimii ani pun accent tot mai des și tot mai mult pe importanța inteligenței emoționale. Impactul acesteia asupra psihicului elevilor este determinant pe durata întregii vieți. Studiile ne sugerează că acei elevi cu un nivel ridicat de inteligență emoțională ajung, în timp, mai echilibrați și mai satisfăcuți de viață decât restul oamenilor.

Problema dezvoltării inteligenței emoționale derivă din schimbările și tensiunea societății actuale: afecțiune scăzută din partea părinților, afecțiuni scăzute cu origine în copilărie, influența prietenilor din exteriorul școlii, perioada de maturizare, influența factorilor exteriori asupra comportamentului diferit în clasă și în școală. Considerăm că, procesul de dezvoltare emoțională la elevi va căpăta un coeficient mai înalt dacă:

a) Se vor organiza și desfășura activități ce vor pune accent pe soluționarea situațiilor de problemă apărute în grup.

În cadrul repetițiilor elevii vor fi implicați nemijlocit în soluționarea situațiilor concrete, explicându-le;

c) Elevii sunt puși în situația de a crea scenarii, exerciții de socializare, ticluirea repertoriului personalizat, ceea ce implică în mare măsură creativitatea lor aducându-le satisfacție și o bună dispoziție.

Determinarea nivelului de conștientizare a propriilor emoții/soluționarea situațiilor de problemă și aprobarea experimentală în cadrul activităților de formare, dezvoltă inteligența emoțională la elevi. De multe ori elevii întâmpină greutăți la identificarea și conștientizarea propriilor emoții, a posibilelor cauze ale reacțiilor emoționale, să identifice alternative comportamentale, să facă distincția între propriile emoții și emoțiile celorlalți și, nu în ultimul rând, de prezența neîncrederii în sine. Problema dată e cauzată nu numai de lipsa de afecțiune sau a crizelor psihologice ce au loc la anumite perioade de vârstă, dar și de stilul de educație incorectă. Voi iniția implementarea unui program ce va cuprinde mai multe activități cu accent pe emoțiile de bază și în special afectiv- pozitive. Acest program întrunește:

- Exersarea sistematică

- Organizarea activităților bazate pe trăiri afective
- Interpretarea și comparația acestor trăiri, dezvoltarea imaginației
- Conversația vizând: autoreglarea emoțională, respectul față de sine, bucuria și fericirea
- Orice efort să fie stimulat prin cuvinte de laudă

Elevii, care se implică în aceste sarcini vizate și obțin rezultate frumoase în scenă, primesc satisfacție din ceea ce interpretează, la fel devin mai sociabili, exteriorizează cu o mai mare ușurință trăirile atât verbale, cât și nonverbale, cooperează în realizarea anumitor sarcini.

Concluzii:

Dezvoltarea liberă și armonioasă a personalității creative prin cântecul popular educă spiritul patriotic, dragostea de neam și de țară, de frumos. Prin intermediul activităților realizate pe parcursul anilor am înțeles că comunicarea și inteligența emoțională influențează în mare măsură prestația artistică a elevilor și felul de a fi, mai ales al acelor elevi care sunt cointeresați de cântecul popular, căci canto reprezintă nu doar redarea sunetelor, ci și implicarea totală a stării spiritual-emoțive, care și este în sine cântecul. Cântecul folcloric reflectă, în modul cel mai direct și mai caracteristic, profilul spiritual și talentul artistic al unei națiuni. Folclorul nostru a devenit o expresie a înțelepciunii și trăirilor sufletești. Creația populară trebuie dezvoltată și îmbogățită continuu, la fel ca și marele tradiții/obiceiuri, precum minunatele doine și balade -unice în lume pentru frumusețea lor, care oglindesc marea bogăție spirituală dintotdeauna a poporului nostru. Cântecul popular este o urmă a istoriei lăsată drept moștenire pentru a ne cunoaște mai bine pe noi, oamenii, de astăzi. Pentru a ști cine suntem, de unde venim și cine vrem să fim în viitor. Trebuie să păstrăm și să fim tot așa deosebiți în suflet precum au fost strămoșii noștri. Prin cântec aducem bucurie în inimile oamenilor, facem viața mai ușoară și mai frumoasă. Cu cât mai mult avansează experiența artistică a personalității, cu atât mai stabile sunt conexiunile dintre sferele personalității în actul artistico-didactic.

Implicarea în activitatea instituției de învățământ. În scopul dezvoltării profesionale am aplicat și promovat diverse modalități de formare continuă. Printre acestea pot menționa următoarele:

- Participări la ședințele consiliului profesoral
- Participări la ședințe de catedră
- Participări la training-uri
- Studierea literaturii de specialitate
- Participări la master-classuri

Studierea experienței avansate a colegilor prin asistențe la ore demonstrative și prin activități extracurriculare, analiza planurilor de activitate și a materialelor didactice elaborate de către aceștia.

Bibliografie:

1. RUSNAC, C., Cucusor cu pana sură, Chisinau: Literatura artistică, 1988.
2. COZOLINO, L., Predarea bazată pe atașament. Cum să crezi o clasă tribală, București: Editura Trei, 2017.
3. CUCOȘ C. Educația. Reîntemeieri, dinamici, prefigurări, Iași: Polirom, 2017.
4. Rusu, G., Arta vorbirii, Chisinau: LYCEUM, 1998.
5. HARARI, Y. N., Scurtă istorie a omenirii, Iași: Plirom, 2017.
6. MIRONENCO, I., Și cânt codrului cu drag, Chișinău: Literatura artistică, 1987.
7. URSU, Z., MORARI, M., Repere metodologice de reconfigurare a procesului de învățare, Chișinău: CEP UPSC, 2022.
8. SAVATER, F., Politica pentru fiul meu Amador, Chișinău: ARC. 2004.
9. VINCE, G., Focul, limbajul, frumusețea, timpul. Cum au depășit oamenii legile fi-rești ale evoluției, București: Humanitas, 2022.